Inspectie Gezondheidszorg en Jeugd
Ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport

De kwaliteit van de pleegzorg bij Zorg en Jeugd Caribisch Nederland

Utrecht, maart 2023

Samenvatting

Op 23 en 24 januari 2023 heeft de Inspectie Gezondheidszorg en Jeugd (verder: de inspectie) toezicht uitgevoerd naar de kwaliteit van de pleegzorg bij Zorg en Jeugd Caribisch Nederland (hierna ZJCN). Doel van het toezicht was om te bepalen of ZJCN verantwoorde jeugdzorg verleent.

De inspectie is bij haar onderzoek uitgegaan van de wettelijke bepaling dat de jeugdzorg in Caribisch Nederland van goed niveau is en in ieder geval veilig, doeltreffend, doelmatig en cliëntgericht wordt verleend en is afgestemd op de reële behoefte van de jeugdige. Daarnaast dient de verlening van verantwoorde jeugdzorg mede de systematische bewaking, beheersing en verbetering van de kwaliteit van jeugdzorg te omvatten. Om de kwaliteit te beoordelen hanteert de inspectie het kwaliteitskader Caribisch Nederland (zie bijlage 1) dat ook voor het toezicht bij overige jeugdzorgaanbieders op de BES-eilanden wordt gebruikt. Met de conclusies en aanbevelingen beoogt de inspectie een stimulans te geven tot een doorontwikkeling van de kwaliteit van de jeugdzorg in Caribisch Nederland.

Het eindoordeel van de inspectie luidt dat de kwaliteit van de uitvoering van de pleegzorg door ZJCN matig is.

De inspectie heeft 21 verwachtingen voor verantwoorde jeugdzorg uit het kwaliteitskader getoetst. ZJCN voldoet aan 12 van de 21 verwachtingen. Op 6 verwachtingen voldoet ZJCN matig en 3 verwachtingen zijn onvoldoende.

De inspectie oordeelt overwegend of geheel positief over de volgende thema’s uit het toetsingskader: de gezinsgerichte aanpak, de rechtspositie van de cliënt en de interne sturing.

De belangrijkste verbeterpunten voor ZJCN liggen op het gebied van verdere ontwikkeling en implementatie van de pleegzorgmethodiek en vervolgens conform de methodiek planmatig en doelgericht handelen. De inspectie constateert dat jeugdzorgprofessionals actief handelen als zij signalen krijgen dat het niet goed gaat met een kind. Verbetering is mogelijk als zij proactief handelen en meer begeleiding bieden aan pleeggezinnen om te voorkomen dat het niet goed gaat en een breakdown volgt. Daarbij is het nodig dat ZJCN systematisch de risico’s inschat, zeker ook bij de matching. Tot slot vindt de inspectie het niet acceptabel dat ZJCN niet voor alle medewerkers over een VOG beschikt. Ook bij toezicht in 2021 heeft de inspectie geconstateerd dat de VOG’s bij ZJCN niet op orde waren.

De inspectie verzoekt ZJCN om een verbeterplan op te stellen voor alle in dit rapport genoemde verbeter- en aandachtspunten en dit aan de inspectie toe te sturen. De inspectie zal de uitvoering van de verbeteringen volgen en een hertoets uitvoeren.

Inhoudsopgave

1 Inleiding 4
2 Bevindingen 6
2.1 Uitvoering hulpverlening 6
2.2 Gezinsgerichte aanpak 10
2.3 Rechtspositie cliënt 12
2.4 Risicomanagement 12
2.5 Toezicht op jeugdigen in residentiële zorg 14
2.6 Deskundigheid personeel 15
2.7 Interne sturing 17
3 Eindoordeel en Vervolg 20
3.1 Eindoordeel .....
3.2 Vervolg .....
Bijlage 1 – Toetsingskader .....
Bijlage 2 - Verantwoording .....

1 Inleiding

Op 23 en 24 januari 2023 heeft de Inspectie Gezondheidszorg en Jeugd (verder: de inspectie) toezicht uitgevoerd naar de kwaliteit van de pleegzorg bij Zorg en Jeugd Caribisch Nederland (hierna ZJCN). Doel van het toezicht is om te bepalen of ZJCN verantwoorde jeugdzorg verleent.

Beschrijving aanbieder

ZJCN is een directie van het ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport (VWS) en bestaat uit twee pijlers, namelijk de pijler jeugd-welzijn-sport, waaronder Jeugdzorg valt en de pijler zorg, waaronder onder andere de uitvoering van de zorgverzekering valt. De Jeugdzorg van ZJCN (verder: Jeugdzorg) wil dat elk kind gezond en veilig kan opgroeien. Als een kind in zijn ontwikkeling wordt bedreigd, is het de taak van Jeugdzorg om te zorgen voor een veiligere situatie, zodat een kind zich goed kan blijven ontwikkelen. Dit doet Jeugdzorg bijvoorbeeld door het bieden van opvoedhulp, training en bemiddeling, pleegzorg en de opvang en begeleiding van kinderen in crisissituaties. Ook is Jeugdzorg verantwoordelijk voor de uitvoering van jeugdbeschermingsmaatregelen en jeugdreclassering. Daarbij begeleidt Jeugdzorg kinderen die door de rechter onder toezicht werden gesteld en jongeren die een (taak)straf opgelegd kregen. In alle hulptrajecten van Jeugdzorg staat het kind centraal.

Pleegzorg kan worden ingezet als hulp in het gezin niet voldoende effect heeft en de ontwikkeling en/of veiligheid van het kind in gevaar is. Bijvoorbeeld als de ouders de opvoeding even niet meer aan kunnen of vanwege ziekte. Het is dan voor het kind (en vaak ook voor de ouders) beter als het kind tijdelijk in een ander gezin woont, of af en toe bij een ander gezin logeert. Met het Besluit Pleegzorg BES van 1 juli 2020 heeft de pleegzorg een wettelijke grondslag gekregen.

Bij de afdeling Jeugdzorg van ZJCN werken op het moment van toezicht 16 Hbo-opgeleide jeugdzorgprofessionals die vanuit twee teams op Bonaire en een team op de Bovenwinden (Saba en Sint Eustatius) jeugdzorg, waaronder pleegzorg, bieden aan ouders en kinderen. De teams worden inhoudelijk aangestuurd door een coördinator. Een teamleider is met name gericht op contacten met ketenpartners. Verder werken er een medewerker die verantwoordelijk is voor het overzicht en houden van regie op de pleegzorgtaken en die ook het Begeleid Wonen aanstuurt en een kwaliteitsmedewerker. Aan de teams zijn twee gedragswetenschappers verbonden. Een van de gedragswetenschappers zorgt samen met de medewerker regie pleegzorgtaken voor de verdere ontwikkeling van de pleegzorgwerkwijze en de scholing van de medewerkers hierin. De jeugdzorgprofessionals voeren zowel vrijwillige hulpverlening, jeugdbescherming als pleegzorg uit. De vrijwillige hulpverlening die de jeugdprofessionals uitvoeren is vrijwillig maar niet vrijblijvend (een drangkader). Zij werken sinds 2019 met de Child Focus Approach-methodiek. Op het moment van toezicht biedt ZJCN pleegzorg aan 46 pleegkinderen in 35 pleeggezinnen op Bonaire en 1 pleeggezin op Sint Eustatius.

Toetsingskader

De inspectie is bij haar onderzoek uitgegaan van de wettelijke bepaling dat de jeugdzorg in Caribisch Nederland van goed niveau is en in ieder geval veilig, doeltreffend, doelmatig en cliëntgericht wordt verleend en is afgestemd op de reële behoefte van de jeugdige. Daarnaast dient de verlening van verantwoorde jeugdzorg mede de systematische bewaking, beheersing en verbetering van de kwaliteit van jeugdzorg te omvatten.

Om de kwaliteit te beoordelen hanteert de inspectie het kwaliteitskader Caribisch Nederland (zie bijlage 1) dat voor het toezicht bij jeugdzorgaanbieders op de BES wordt gebruikt. Dit kwaliteitskader is, voor zover nodig en passend, aangevuld met relevante verwachtingen uit het JIJ-kader. Dit is het toetsingskader dat de inspectie gebruikt in Europees Nederland. Dit in het kader van de verdere harmonisering van het toezicht naar hoe het uitgevoerd wordt in Europees Nederland en Caribisch Nederland. Het kwaliteitskader bestaat uit tien thema's: uitvoering hulpverlening, gezinsgerichte aanpak, rechtspositie cliënt, samenwerking ketenpartners, risicomanagement, toezicht op de jeugdigen in residentiële zorg, omgaan met grensoverschrijdend gedrag, handelswijze bij incidenten, deskundigheid personeel en interne sturing. De inspectie heeft zeven thema's die relevant zijn voor pleegzorg getoetst. Met de conclusies en aanbevelingen in dit rapport beoogt de inspectie een stimulans te geven tot een doorontwikkeling van de kwaliteit van de jeugdzorg in Caribisch Nederland.

Leeswijzer

In hoofdstuk 2 geeft de inspectie een oordeel per verwachting en zijn de bevindingen over de getoetste verwachtingen beschreven. In hoofdstuk 3 volgt het eindoordeel en het vervolg. Het toetsingskader dat gebruikt is voor het toezicht is opgenomen in bijlage 1. Bijlage 2 geeft een overzicht van de onderzoeksactiviteiten waar het oordeel van de inspectie op gebaseerd is.

2 Bevindingen

In dit hoofdstuk geeft de inspectie haar oordeel weer over zeven thema's uit het kwaliteitskader Caribisch Nederland: uitvoering hulpverlening, gezinsgerichte aanpak, rechtspositie cliënt, risicomanagement, toezicht op jeugdigen in residentiële zorg, deskundigheid personeel en interne sturing. Elke paragraaf bevat een tabel met de oordelen van de inspectie over elke verwachting:

V	Voldoende
M	Matig
O	Onvoldoende

2.1 Uitvoering hulpverlening

Oordeel

1 Uitvoering hulpverlening	
Verwachtingen	
1.1 Er wordt gewerkt volgens een methodiek	M
1.2 De zorg is planmatig en doelgericht	O
1.3 De zorg wordt geëvalueerd	M
1.4 De zorg wordt bij voorkeur dicht bij de leefomgeving van de jeugdige verleend	V

Onderbouwing

Methodiek

De medewerkers van ZJCN vertellen dat zij gebruik maken van de methodiek de Child Focus Approach[1] (CFA). Een gedragswetenschapper en de medewerker regie pleegzorgtaken hebben een document opgesteld waarbij de CFA en de pleegzorgmethodiek zijn samengevoegd. De inspectie heeft dit document ingezien. De gedragswetenschapper en de medewerker regie pleegzorgtaken vertellen dat de werving en de screening van nieuwe pleeggezinnen voor een groot deel volgens de nieuwe werkwijze vorm krijgt, maar dat de werkwijze bij de matching en begeleiding van pleeggezinnen nog in ontwikkeling is.

Medewerkers vertellen dat doorlopend nieuwe gezinnen worden geworven, onder meer door een radiospot. Uit het beleid en de gesprekken met medewerkers komt naar voren dat ZJCN start met een informatiebijeenkomst voor nieuwe gezinnen. Een week na de informatiebijeenkomst belt een jeugdzorgprofessional het gezin op of zij verder willen met de procedure.

[1] De methodiek is gebaseerd op Functional Family Parole (FFP) een van oorsprong Amerikaanse systeemgerichte methodiek voor intensief casemanagement in het kader van jeugdreclassering.

Zo ja, dan start de screening door twee jeugdzorgprofessionals aan de hand van verschillende formulieren die ZJCN heeft opgesteld voor de screening: het screeningsformulier pleegzorg, een aanvraagformulier Verklaring van Geen Bezwaar (VGB), een aanvraagformulier Verklaring Omtrent het Gedrag (VOG), Jeugdzorg Screenings rapportage, Vragenlijst Referenten Pleegzorg en Jeugdzorg Pleeggezin Profiel. Een jeugdzorgprofessional vertelt dat zij de screening al meerdere keren volgens deze werkwijze uitgevoerd heeft. De jeugdzorgprofessionals gaan op huisbezoek om de woonruimte te bekijken en de vragen door te nemen, eventueel plannen zij een tweede gesprek. Vervolgens raadplegen zij minimaal twee referenten. De jeugdzorgprofessional legt de informatie vast in een rapportage. Het team bespreekt dit in aanwezigheid van de gedragswetenschapper in de casuïstiekbespreking en beslist of het gezin door kan naar de STAP-training. Tijdens de STAP-training kijken de jeugdzorgprofessionals verder of het gezin geschikt is. Desgevraagd geven de jeugdzorgprofessionals aan dat zij aspirant pleeggezinnen kunnen afwijzen of af kunnen spreken dat zij intensieve begeleiding moeten aanvaarden. Een belangrijke voorwaarde is dat pleeggezinnen bereid moeten zijn om samen te werken met het biologische gezin. Deze procedure geldt volgens de medewerkers zowel voor netwerk- als voor bestandsgezinnen.

De inspectie heeft 10 dossiers ingezien van kinderen die in een pleeggezin verblijven. In geen van deze dossiers zag de inspectie de huidige screeningsdocumenten terug, terwijl er ook dossiers zijn geselecteerd van pleeggezinnen waar recent kinderen geplaatst zijn. Twee dossiers bevatten een screeningsformulier volgens een ander format. In de reactie op het conceptrapport geeft ZJCN aan dat de screening van pleegouders ingebed zit in het registratiesysteem. Zij constateerden zelf dat van alle pleeggezinnen maar één pleeggezin geen screeningsdocument heeft.

De medewerkers vertellen dat de werkwijze in de praktijk bij de matching en begeleiding van pleeggezinnen nog niet zo duidelijk is. Alle jeugdzorgprofessionals zijn getraind in de pleegzorgwerkwijze, maar zij hebben meestal maar één of enkele pleeggezinnen in hun caseload. Dit zijn veelal gezinnen waar een pleegkind al langdurig verblijft. In deze gezinnen waar een pleegkind al langdurig verblijft wordt de pleegzorgwerkwijze zoals die is opgesteld niet gevolgd.

De jeugdzorgprofessionals vertellen dat zij in de begeleiding kijken naar wat het kind, de ouders en het pleeggezin nodig hebben. Medewerkers geven als voorbeeld het inplannen en begeleiden van omgangsmomenten, het adviseren van pleegouders en het opstellen van een dagstructuur of het werken aan het gedrag van het pleegkind. Zij gebruiken de instrumenten van de CFA, waarbij het kind centraal staat. Een aantal jeugdzorgprofessionals geeft aan dat zij het uitvoeren van zowel gezinsvoogdij, ambulante hulp en pleegzorg veel vinden, met name als in het biologische gezin meerdere kinderen zijn en verschillende problemen spelen. De begeleiding van het pleeggezin krijgt dan volgens de medewerkers niet altijd voldoende aandacht. Een jeugdzorgprofessional benoemt dat zij behoefte hebben aan methodieken, gebaseerd op de Bonairiaanse cultuur, die gebruikt kunnen worden voor de uitvoering van de begeleiding in pleeggezinnen.

In de tien dossiers die de inspectie heeft ingezien zijn geen afwegingen over de matching vastgelegd, ook niet bij recent geplaatste pleegkinderen. In het merendeel van de dossiers is voor de inspectie ook niet herleidbaar welke begeleiding is ingezet voor het pleeggezin. Uit een aantal dossiers komt naar voren dat ZJCN pas handelt als het niet goed gaat met een kind in het

pleeggezin.

Zo leest de inspectie dat uit de screening komt dat een pleegouder zwak is en extra begeleiding nodig heeft. Deze begeleiding wordt pas een paar jaar later ingezet, als er ernstige signalen komen van gedragsproblemen op school. Een ander voorbeeld is een pleeggezin dat in het jaarlijks evaluatiegesprek aangeeft dat zij hulpverlening hebben gezocht voor het pleegkind. Hierop biedt ZJCN geen extra begeleiding aan, maar maakt een afspraak voor een jaar later waarop een breakdown volgt. Een derde voorbeeld is een pleegkind, waar al eerder een breakdown is geweest in een pleeggezin in verband met de biologische familie. Het is niet zichtbaar in het dossier dat hier begeleiding op ingezet is, waarop ook in het nieuwe pleeggezin een breakdown volgt.

Uit de vragenlijsten die pleegouders hebben ingevuld en de (telefonische) gesprekken met pleegouders blijkt dat het merendeel van de pleegouders tevreden is. Drie pleegouders geven aan dat zij onvoldoende begeleiding hebben gekregen van ZJCN, toen zij aangaven dat het niet goed ging met het pleegkind in hun gezin.

De jeugdzorgprofessionals op Sint Eustatius vertellen dat zij veel moeite hebben met het werven van pleegouders. Zij willen een onderzoek doen naar waarom het moeilijk is om pleegouders te krijgen. Op het moment van toezicht is er één pleeggezin actief op Sint Eustatius. Dit gezin is gescreend, maar heeft geen STAP-training gevolgd.

Verbeterpunten
De inspectie beoordeelt deze verwachting als matig. De inspectie constateert dat ZJCN actief aan de slag is met het integreren van pleegzorg in de CFA-methodiek. De werkwijze bij het werven en screenen van nieuwe pleeggezinnen voldoet aan de verwachtingen van de inspectie, maar het screenen is nog niet zichtbaar in de praktijk. Bij het begeleiden van de pleeggezinnen concludeert de inspectie dat ZJCN zich reactief opstelt en geen of onvoldoende begeleiding geeft aan het pleeggezin gericht op het voorkomen van problematisch gedrag of een breakdown. Door de gezinsgerichte methodiek doen niet alle jeugdzorgprofessionals voldoende ervaring op in de pleegzorg om zich de werkwijze eigen te maken.

Planmatig en doelgericht
Medewerkers vertellen dat ZJCN gebruik maakt van een nieuw registratiesysteem Safe. Hierin registreren de medewerkers onder meer het gezinsplan, de actuele veiligheid (een soort contactjournaal) en blijvende veiligheid zoals besproken in het MDO. In het gezinsplan zijn doelen voor het kind en het gezin vastgelegd en bij de evaluaties wordt de voortgang van de doelen besproken. In het registratiesysteem zijn ook documenten volgens formats opgenomen die ZJCN eerder gebruikte. De medewerker regie pleegzorgtaken en de gedragswetenschapper vertellen dat zij bezig zijn met het ontwikkelen van een pleegzorgbegeleidingsplan. Pleeggezinnen hebben nu geen begeleidingsplan, een oud plan of het gezinsplan bevat een paragraaf met doelen voor het kind in het pleeggezin.

Medewerkers geven aan dat zij de oude gezinsplannen niet herschrijven, maar daarin de actuele ontwikkelingen vastleggen. Zij vertellen dat zij het gezinsplan bij voorkeur opstellen met het

biologische gezin en de pleegouders samen. Dat kan bijvoorbeeld in een gezamenlijk gesprek als het een netwerkgezin is dat goed overweg kan met de biologische ouders. De doelen en de contactfrequentie zijn volgens de medewerkers afhankelijk van de hulpvraag. Dit loopt uiteen van dagelijks contact tot alleen een jaarlijkse evaluatie bij pleeggezinnen die stabiel zijn.

De inspectie zag in de dossiers dat informatie veelal niet navolgbaar is vastgelegd. Drie van de tien dossiers die de inspectie heeft ingezien bevatten geen gezinsplan. In de dossiers die wel een gezinsplan hebben, is veelal niet zichtbaar wat is ingezet om doelen te bereiken. Twee dossiers bevatten een apart pleegouderbegeleidingsplan. In twee dossiers zag de inspectie dat een pleegouderbegeleidingsplan is opgenomen in het gezinsplan van het kind.
Medewerkers vertellen dat de gezinsplannen niet gedeeld worden met het pleeggezin. In een aantal dossiers is het verloop van de begeleiding van het pleegkind goed navolgbaar via de tekst onder actuele veiligheid. Dit geldt niet voor alle dossiers die de inspectie heeft ingezien. In het merendeel van de dossiers was niet zichtbaar wat de jeugdzorgprofessional inzet om het pleeggezin te begeleiden. Medewerkers geven aan dat het huidige registratiesysteem niet ondersteunend is aan het pleegzorgwerkproces. Niet alle kinddossiers zijn gekoppeld aan de pleegouderdossiers. De medewerker regie pleegzorgtaken vertelt dat ZJCN een pleegouderbegeleidingsplan aan het ontwikkelen is.

Alle pleegouders die de vragenlijst hebben ingevuld en de pleegouders die de inspectie (telefonisch of live) heeft gesproken, vertellen dat zij geen begeleidingsplan hebben. Ook vertelt een pleegouder dat alles wat de pleegouder aan ZJCN vraagt zo langzaam gaat.

Verbeterpunten:
De inspectie scoort de verwachting dat de zorg planmatig en doelgericht is als onvoldoende. De inspectie constateert dat de dossiervoering niet overzichtelijk is. De verslaglegging onder de tabbladen actuele en blijvende veiligheid is in het merendeel van de dossiers navolgbaar, maar de datum van het MDO ontbreekt meestal. Een aantal gezinsplannen ontbreekt. De informatie in het gezinsplan is bij gezinnen met veel kinderen niet overzichtelijk en voor enkele kinderen is de voortgang onvoldoende vastgelegd.
Verbetering is verder nodig op het gebied van planmatig werken richting pleeggezin. In het merendeel van de dossiers ontbreekt het aan een recent pleegouderbegeleidingsplan met doelen gericht op het pleeggezin. Ook uit de gesprekken blijkt dat jeugdzorgprofessionals niet systematisch aan doelen werken met het pleeggezin.

Evaluatie
De jeugdzorgprofessionals vertellen dat het verloop van de hulpverlening standaard iedere zes weken of vaker wordt geëvalueerd in een MDO, waarbij de jongere, de ouders, het pleeggezin en eventuele ketenpartners zoals school of MHC aanwezig zijn. Uit de gesprekken en het dossieronderzoek blijkt dat bij ongeveer twee derde van de pleeggezinnen jaarlijks geëvalueerd wordt. De jeugdzorgprofessionals noemen dit gezinnen in fase 4. De gedragswetenschapper en medewerker regie pleegzorgtaken vertellen dat dit gezinnen zijn die al langdurig een pleegkind opvangen. Zij willen de frequentie van het contact in deze gezinnen verhogen als sprake is van kritische momenten, zoals bijvoorbeeld de overgang van basis- naar voortgezet onderwijs. Zij

vertellen dat de meeste jeugdzorgprofessionals weinig ervaring hebben met pleegzorg. De aandacht van de jeugdzorgprofessional is dan minder gericht op kinderen die in een pleeggezin zitten.

Niet in alle dossiers die de inspectie heeft ingezien is navolgbaar geëvalueerd hoe het verblijf van het pleegkind in het pleeggezin verloopt. Met name bij gezinnen met meerdere kinderen die op verschillende plaatsen wonen ontbreekt veelal de benodigde informatie over het pleegkind. Verder ziet de inspectie in een dossier dat door veranderde omstandigheden in het pleeggezin is afgesproken dat in plaats van een jaarlijkse evaluatie na een half jaar zou worden geëvalueerd. Dit is niet opgevolgd. In een ander dossier staat bij de evaluatie vermeld dat ouders geen inzicht hebben en het perspectief niet meer thuis moet zijn. Vervolgens start enkele maanden later een opbouw richting thuis, zonder dat is vastgelegd wat hiertoe de overwegingen zijn.

Verbeterpunten
De inspectie beoordeelt de evaluatie als matig. De evaluaties zijn kind en gezinsgericht en hierbij is niet in alle gevallen voldoende aandacht voor het verloop van de pleegzorgplaatsing. In gezinnen met meerdere kinderen zijn in de dossiers de overwegingen niet bij ieder pleegkind voldoende zichtbaar. Verder zijn er veel gezinnen waar alleen jaarlijks geëvalueerd wordt, terwijl de jeugdzorgprofessionals niet over actuele informatie over de ontwikkeling van het pleegkind beschikken om te beoordelen of dit voldoende is.

Dichtbij de leefomgeving
Jeugdzorgprofessionals vertellen dat in eerste instantie gezocht wordt naar een netwerkpleeggezin. Ouders kunnen zelf een gezin voordragen dat vervolgens door ZJCN gescreend wordt. Als het netwerkgezin in een moeilijke situatie zit dan kan de jeugdzorgprofessional Akseso inschakelen om het gezin te ondersteunen, bijvoorbeeld met een voedselpakket of budgetteren. De jeugdzorgprofessional kan het netwerkgezin dan ook extra ondersteunen en begeleiden. Als het netwerkgezin weinig ruimte heeft, dan zet de jeugdzorgprofessional in op buitenschoolse opvang of huiswerkbegeleiding. Het kan ook dat een pleegkind bijvoorbeeld bij een oudere zus woont en dan afspreekt om na school bij een tante huiswerk te maken.
Medewerkers vertellen dat als bij de screening blijkt dat een aspirant gezin mogelijk niet langdurig op Bonaire zal blijven, dit een reden kan zijn om een gezin af te wijzen of alleen aan te nemen als crisispleeggezin of weekendgezin.

2.2 Gezinsgerichte aanpak

Oordeel

2 Gezinsgerichte aanpak	
Verwachtingen	
2.1 Ouders worden betrokken bij en aangesproken op de zorg voor hun jeugdigen	V
2.2 Zorg is gericht op perspectief bij/met de ouders	M

Onderbouwing

Betrekken ouders

Het uitgangspunt van de CFA-methodiek is dat ieder gezin één jeugdzorgprofessional heeft, die verschillende taken uit kan voeren. Voor het kind en de ouders is het volgens de medewerkers positief dat er een vast gezicht is. Voorheen kregen ouders te maken met steeds wisselende medewerkers van ambulant, jeugdbescherming en pleegzorg. Daarbij ging informatie verloren in de overdracht. Medewerkers vertellen dat de biologische ouders altijd betrokken worden bij de pleegzorgplaatsing. Ouders hebben ook een stem in de matching, maar die is niet doorslaggevend. De jeugdzorgprofessional organiseert bij de start een gesprek tussen pleegouders en ouders. Pleegouders moeten open staan voor de wensen van ouders, bijvoorbeeld als ouders willen dat het kind naar de kerk gaat. Medewerkers geven aan dat het belangrijk is dat sprake is van respect voor elkaars normen en waarden tussen ouders en pleeggezin. Medewerkers vertellen dat zij altijd proberen het contact tussen ouders en kinderen te stimuleren. Ze begeleiden ook de omgang.

Perspectief

Medewerkers vertellen dat het perspectief van het pleegkind bij voorkeur bij de ouders of binnen de familie ligt. Tijdens de begeleiding is de stem van het kind hierbij het uitgangspunt. Medewerkers vertellen dat zij in de casuïstiekbespreking bepalen wat het perspectief voor het kind is. Hierbij wordt de gedragswetenschapper betrokken. Als het perspectief na een pleeggezinplaatsing weer bij ouders ligt, maakt de jeugdzorgprofessional een schema om het contact met thuis weer op te bouwen. Een jeugdzorgprofessional vertelt dat daarbij voorwaarden gesteld worden aan ouders. Dat is volgens de medewerkers niet altijd makkelijk, omdat veel ouders willen dat het kind verandert en dat ze zelf niet veranderen.

Volgens de CFA-methodiek worden broertjes en zusjes bij voorkeur in hetzelfde gezin geplaatst. Medewerkers vertellen dat het in de praktijk ook regelmatig voorkomt dat zij verschillende vaders hebben en dan bij familie van vaderskant gaan wonen.

De medewerker regie pleegzorgtaken en de gedragswetenschapper vertellen dat het bepalen van het perspectief via de beoordelingsboog en het nemen van een opvoedingsbesluit nog in ontwikkeling is. De werkwijze met de beoordelingsboog wordt volgens hen al systematisch ingezet. Wat beter kan, is dat er tijdig een perspectief wordt bepaald.

In twee dossiers ziet de inspectie dat het perspectief voor het kind wisselt, waarbij overwegingen niet zijn vastgelegd en het daarmee niet navolgbaar is. In beide dossiers staat vermeld dat het perspectief niet bij ouders ligt, maar vervolgens is niet tijdig toegewerkt naar een daarbij passende juridische maatregel. Hierdoor blijft het perspectief voor de kinderen lang onduidelijk. In een van de dossiers is het kind toch teruggeplaatst naar ouders. In het andere dossier ontbreekt het na drie jaar nog aan perspectief.

Verbeterpunten

De inspectie beoordeelt deze verwachting als matig. Positief is dat ZJCN waar mogelijk toe werkt naar een terugplaatsing van het kind bij ouders of familie, maar de werkwijze bij het bepalen van het perspectief moet verder geïmplementeerd worden.

De jeugdzorgprofessionals moeten conform deze werkwijze het perspectief van de pleegkinderen bepalen en de juridische stappen die hiervoor nodig zijn tijdig in gang zetten. Overwegingen over het perspectief van het pleegkind moeten in multidisciplinair verband gemaakt worden en navolgbaar worden vastgelegd in het dossier.

2.3 Rechtspositie cliënt

Oordeel

3 Rechtspositie cliënt	
Verwachtingen	
3.1 Cliënten kunnen met klachten terecht bij de coördinator of bij de directeur	V

Onderbouwing

Klachten

Medewerkers vertellen dat ZJCN beschikt over een klachtenprocedure. Bij de balie kunnen cliënten een klachtenformulier invullen. Een jeugdzorgprofessional vertelt dat zij heeft meegemaakt dat er een klacht over haar is ingediend. Zij heeft haar kant van het verhaal verteld en is vervolgens in gesprek gegaan met de familie. Zij heeft daar van geleerd hoe ze het anders kan aanpakken.

De inspectie ziet op de website dat ZJCN, ook voor de jeugdzorg, sinds november 2022 beschikt over een onafhankelijke, externe klachtadviescommissie. De toegang tot deze klachtadviescommissie loopt via de klachtenfunctionaris van ZJCN. De directeur van ZJCN bepaalt wanneer de commissie wordt verzocht om een klacht voor advies te behandelen. De informatie op de website van ZJCN is nog niet aangepast aan deze nieuwe procedure. Het klachtenformulier op de website richt zich op klachten over het zorgkantoor en niet op klachten over jeugdzorg.

Aandachtspunt:

De toegang tot de onafhankelijk klachtencommissie voldoet niet aan de normen zoals de inspectie die in Europees Nederland hanteert. De inspectie verwacht van ZJCN dat zij als jeugdzorgaanbieder toewerkt naar harmonisatie met de normen in Europees Nederland. Dat wil zeggen dat ZJCN toewerkt naar rechtstreekse toegang voor jongeren, ouders en pleegouders tot een onafhankelijke klachtencommissie.

2.4 Risicomanagement

Oordeel

5 Risicomanagement	
Verwachtingen	
5.1 Medewerkers hanteren criteria voor veiligheid	O
5.2 Bij beslissingen omtrent jeugdigen vormt de veiligheid van het kind de eerste Overweging	VV

Onderbouwing

Criteria voor veiligheid

De medewerkers die de inspectie heeft gesproken, vertellen dat vrijwel alle pleegkinderen die zij in hun caseload hebben langdurig in het pleeggezin verblijven. Deze kinderen zien de jeugdzorgprofessionals alleen bij de jaarlijkse evaluatie en zij spreken hen niet apart. De medewerker regie pleegzorgtaken vertelt dat een deel van de medewerkers weinig ervaring heeft met pleegzorg en dat zij hierdoor snel aannemen dat een kind veilig is als het eenmaal in een pleeggezin is geplaatst.

Als in een pleeggezin meerdere kinderen geplaatst zijn dan heeft het pleeggezin te maken met verschillende jeugdzorgprofessionals. Het risico is dan volgens de medewerkers dat er sprake is van onvoldoende informatieoverdracht. Er zijn geen richtlijnen voor het inschatten van de veiligheidsrisico's bij de matching.

De inspectie ziet in een dossier dat twee kinderen bijgeplaatst zijn in een pleeggezin, waar al een kind verbleef. De overwegingen rondom de matching zijn niet vastgelegd. Desgevraagd geven medewerkers aan dat de risico's in het pleeggezin en van de pleegkinderen niet bekend waren en niet zijn ingeschat. Vervolgens blijkt uit het dossier dat er sprake is geweest van fysiek geweld en seksuele grensoverschrijdend gedrag tussen de pleegkinderen. ZJCN heeft dit geweld niet gemeld bij de inspectie. ZJCN zegt hierover dat zij niet wisten dat geweld gemeld moest worden.

Medewerkers vertellen verder dat het niet standaard is dat zij informanten benaderen, zoals school over hoe het met een pleegkind gaat.

De inspectie zag in een aantal dossiers een ingevulde ARIJ over de thuissituatie en in één dossier een deels ingevulde ARIJ over de situatie in het pleeggezin. Over de hier geconstateerde risico's zijn geen veiligheidsafspraken gemaakt. Bij één ARIJ is overal Nee ingevuld, terwijl in het dossier meerdere risicofactoren zijn genoemd, een andere ARIJ is niet ingevuld. In geen van de dossiers zag de inspectie dat naar aanleiding van een risico inschatting overwegingen waren vastgelegd over het de veiligheid van het pleegkind in contact met andere (pleeg)kinderen in het gezin en in het contact tussen het pleegkind en de biologische ouders. ZJCN zegt hierover in reactie op het conceptrapport dat indien er risico's zijn en de situatie onveilig is voor het kind de doelen worden aangepast. Als er veiligheidsafspraken worden gemaakt staan deze in het plan van aanpak. De inspectie heeft deze afspraken echter ook niet altijd in de doelen en plannen van aanpak gezien.

Verbeterpunten

De inspectie beoordeelt deze verwachting als onvoldoende. Bij de matching maakt ZJCN geen risico-inschatting van de veiligheid als er meerdere kinderen in een gezin aanwezig zijn. Ook worden de risico's in het contact met de biologische familie niet systematisch in kaart gebracht. Verder zag de inspectie niet in alle dossiers waar risico's voor de veiligheid geconstateerd zijn, dat veiligheidsafspraken zijn gemaakt, ook niet in het plan van aanpak, en dat hier zicht op wordt gehouden.

Veiligheid eerste overweging

Medewerkers vertellen dat de veiligheid van het kind voorop staat in de CFA-methodiek. Zij grijpen direct in als er sprake is van acute onveiligheid. Medewerkers vertellen dat zij bij signalen van onveiligheid contact opnemen met de gedragswetenschapper om te overleggen over de bodemeisen die zij kunnen stellen. Deze bodemeisen leggen zij ook vast in het dossier. In enkele dossiers waar sprake was van een acuut onveilige situatie ziet de inspectie dat de jeugdzorgprofessionals optreden en daarbij samenwerken met ketenpartners, zoals de school of de politie. Verder ziet de inspectie in de dossiers dat onder het tabblad actuele veiligheid bij ieder contact een veiligheidsscore wordt gemaakt.

2.5 Toezicht op jeugdigen in residentiële zorg

Oordeel

6 Toezicht op jeugdigen in residentiële zorg	
Verwachtingen	
6.1 De leefomgeving van jeugdigen voldoet aan vastgestelde veiligheidseisen	V
6.2 Er is toezicht op de jeugdigen, ook 's nachts	V
6.3 Er wordt met jeugdigen gesproken over het leefklimaat en de mate waarin ze zich veilig voelen	M

Onderbouwing

Leefomgeving

Op het moment van toezicht zijn er 35 pleeggezinnen. Daarvan zitten 24 pleeggezinnen in fase 4, wat volgens de meeste medewerkers en het pleeggezin dat de inspectie sprak betekende dat deze gezinnen alleen tijdens een jaarlijks evaluatiemoment werden gezien. De medewerker regie pleegzorgtaken vertelt dat zij twee jaar geleden al deze pleeggezinnen in de casuïstiekbespreking heeft ingebracht en dat een vaste jeugdzorgprofessional aan het pleegkind in deze gezinnen is gekoppeld. Daardoor kan de teamleider navraag doen naar de stand van zaken in deze gezinnen in de caseloadbespreking. Alle pleeggezinnen zijn nu in beeld. Met een pleeggezin is volgens de medewerkers minimaal een keer per jaar contact. De jeugdzorgprofessional brengt een huisbezoek en ziet het kind en de rest van het gezin. Medewerkers vertellen dat voorwaarden voor pleegzorg zijn dat de pleegouders open en transparant zijn en dat zij het kind een veilige omgeving kunnen bieden. Dat houdt in dat voldaan wordt aan de basisbehoeftes, het kind niet wordt geslagen, het kind eten krijgt, fysiek en emotioneel een volwassene aanwezig is en het kind minimaal een eigen bed moet hebben om te slapen.
Bij elke evaluatie taxeert de jeugdzorgprofessional de veiligheid door een cijfer te geven. De medewerker regie pleegzorgtaken vertelt dat bij de pleeggezinnen die voorheen in fase 4 zaten geen risicotaxatie is uitgevoerd.

Toezicht

De jeugdzorgprofessionals vertellen dat zij afspraken maken met pleegouders over het toezicht op het pleegkind, dat is onder meer afhankelijk van de leeftijd van het kind. De jeugdzorgprofessionals benoemen dat pleegkinderen die niet alleen thuis kunnen zijn naar de naschoolse opvang gaan. De

medewerkers vertellen dat zij met pleeggezinnen waar bekend is dat de risico's hoog zijn, ook hoog contact hebben. Zij houden zicht op het pleeggezin door een goede communicatie. Zij benadrukken naar pleeggezinnen dat zij het goed vinden als een pleegouder om hulp vraagt, zij bieden hulp aan en zij blijven dan checken of de hulp voldoende is.

Aandachtspunt
Een aandachtspunt hierbij is dat het volgens meerdere pleegouders lang duurt voordat de hulp daadwerkelijk op gang komt.

Leefklimaat
De medewerkers vertellen dat het wisselt in hoeverre zij met pleegkinderen spreken over het leefklimaat en de veiligheid in het pleeggezin. Sommige pleegkinderen spreken zij niet alleen en andere kinderen wel, bijvoorbeeld in een onverwacht gesprek op school. In de startfase spreken zij een kind altijd apart, maar in de vervolgfase zijn hier volgens de medewerkers geen richtlijnen over. Volgens het werkproces wordt er in de eerste fase wekelijkse een kindgesprek gevoerd, in fase 2 om de 6 weken en in fase 3, weer wekelijks. In de dossiers was niet zichtbaar dat dit ook gebeurde. Kinderen in de voormalige fase 4 gezinnen spreken zij meestal niet alleen, maar samen met de pleegouders. De medewerker regie pleegzorgtaken vertelt dat zij dit willen veranderen en dat zij alle kinderen ook apart willen spreken.

In de dossiers is niet altijd goed zichtbaar of de jeugdprofessional de kinderen heeft gezien en of dit alleen was of niet. Medewerkers geven aan dat zij allerlei methodes gebruiken om in gesprek te komen met het kind. Ze hebben de drie huizen, poppetjes of ze gaan met een kind wandelen of wat eten. De jeugdzorgprofessionals vertellen dat zij over het algemeen meer contact hebben met een kind als ZJCN de voogdij heeft.

Verbeterpunt:
De reden dat de inspectie deze verwachting als matig scoort is dat het geen vaste werkwijze en richtlijn is om kinderen periodiek alleen te spreken.

2.6 Deskundigheid personeel

Oordeel

9 Deskundigheid personeel	
Verwachtingen	
9.1 Het personeel beschikt over een combinatie van opleiding en ervaring, die relevant is om de functie conform functiebeschrijving uit te voeren	M
9.2 Er zijn meerdere disciplines werkzaam	V
9.3 Er vindt regelmatig deskundigheidsbevordering plaats	V
9.4 Er zijn geen bezwaren op basis van een VOG tegen een medewerker	O

Onderbouwing

Opleiding en ervaring

De jeugdzorgprofessionals die de inspectie heeft gesproken, vertellen dat zij beschikken over een Hbo-diploma in een sociale richting. Een aantal medewerkers geeft aan werkervaring te hebben in het werken met jongeren en ouders. Andere medewerkers vertellen dat zij recent zijn afgestudeerd of werkervaring hebben in een andere sector.

Een van de jeugdzorgprofessionals vertelt dat zij bij ZJCN eerder alleen pleegzorg als taak had. Deze medewerker geeft aan dat het goed zou zijn als jeugdzorgprofessionals meer tijd zouden hebben voor de pleeggezinnen, om meer begeleiding te kunnen bieden. Andere medewerkers vertellen dat het lang geleden is dat zij een STAP-training hebben gegeven of een screening van een pleeggezin hebben uitgevoerd.

De medewerker regie pleegzorgtaken en gedragswetenschapper vertellen dat veel ervaren pleegzorgbegeleiders inmiddels zijn vertrokken. Een deel van de jeugdzorgprofessionals heeft weinig ervaring met pleegzorg. Zij vertellen dat het een uitdaging is om de methodiek bij medewerkers levend te houden. Medewerkers geven aan dat zij niet zo met pleegzorg bezig zijn als zij geen kind in een pleeggezin hebben.

Verbeterpunten

Jeugdzorgprofessionals beschikken over een passende opleiding, maar niet alle medewerkers zijn bekwaam in het uitvoeren van pleegzorg. Dit omdat zij deze hulpvorm slechts beperkt uitvoeren en de werkwijze in de begeleiding niet duidelijk is omschreven. Daarbij komt dat jeugdzorgprofessionals niet genoeg tijd ervaren om pleeggezinnen proactief te begeleiden, om zo te proberen een breakdown te voorkomen. De inspectie beoordeelt deze verwachting daarom als matig.

Meerdere disciplines

Aan de teams van jeugdzorgprofessionals zijn gedragswetenschappers verbonden. De teams worden inhoudelijk aangestuurd door een coördinator. Daarnaast heeft ZJCN een medewerker regie pleegzorgtaken aangesteld, die samen met de gedragswetenschapper verantwoordelijk is voor de doorontwikkeling van de methodiek.

De medewerkers vertellen dat besluiten over de plaatsing van kinderen in een pleeggezin in het multidisciplinaire casuïstiekoverleg worden genomen.

Deskundigheidsbevordering

De medewerkers vertellen dat zij jaarlijks verschillende trainingen volgen, zoals bijvoorbeeld het vlaggensysteem en omgaan met agressie. Alle medewerkers volgen bij binnenkomst de FFP-training, die bevat onder meer gesprekstechnieken en het juridisch kader.

Verder hebben de jeugdzorgprofessionals een uitgebreide pleegzorgtraining gevolgd.

De medewerker regie pleegzorgtaken vertelt dat zij periodiek een pleegzorg café organiseren om de kennis van pleegouders te vergroten.

Zij hebben bijvoorbeeld het thema trauma behandeld, daarbij was een hoge opkomst.

Verklaringen Omtrent het Gedrag (VOG)
De medewerker regie pleegzorgtaken vertelt dat voor alle nieuwe pleeggezinnen zowel een VOG als een Verklaring van geen Bezwaar wordt aangevraagd. De inspectie zag dit terug in twee recente dossiers. Het beleid is om voor pleeggezinnen iedere vijf jaar opnieuw een VOG aan te vragen.

Desgevraagd geven medewerkers aan dat zij een VOG aan moesten vragen bij de start van hun werkzaamheden voor ZJCN. De inspectie heeft willekeurig zes VOG's van jeugdzorgprofessionals van ZJCN opgevraagd. Hieruit bleek dat ZJCN niet beschikt over een VOG voor twee van deze zes medewerkers. Verder is één van de aanwezige VOG's afgegeven voor een administratieve functie in plaats van voor een functie als jeugdzorgprofessional. De inspectie heeft na het toezicht alsnog de ontbrekende VOG's opgevraagd. Hieruit bleek dat voor de twee medewerkers geen VOG aanwezig was.

Verbeterpunten:
Gezien de ontbrekende VOG's scoort de inspectie deze verwachting als onvoldoende. De inspectie verwacht dat ZJCN de ontbrekende VOG's alsnog aanlevert. Daarnaast verwacht de inspectie dat ZJCN in de toekomst door iedere nieuwe medewerker aantoonbaar bij indiensttreding een VOG laat aanvragen en deze voor aanvang van de werkzaamheden aanwezig is.

2.7 Interne sturing

Oordeel

10 Interne sturing	
Verwachtingen	
10.1 Er is een onderscheid in taken en verantwoordelijkheden en het is voor medewerkers duidelijk wie welke verantwoordelijkheden heeft	M
10.2 Medewerkers krijgen inhoudelijk begeleiding en individuele begeleiding	V
10.3 Besluiten worden getoetst in multidisciplinair verband	V
10.4 Er zijn structurele overleg- en sturingsmomenten	V
10.5 Er vinden functioneringsgesprekken plaats	V

Onderbouwing

Onderscheid taken
De medewerker regie pleegzorgtaken en de gedragswetenschapper vertellen dat zij nog bezig zijn met de verdere integratie tussen de CFA-methodiek en de pleegzorgmethodiek. Voor jeugdbescherming en ambulante hulp zijn de taken en verantwoordelijkheden voor medewerkers

helder door de werkwijze 1 gezin, 1 plan. Voor pleeggezinnen betekent dit dat zij te maken kunnen hebben met meerdere jeugdzorgprofessionals. De afstemming en taakverdeling tussen de verschillende jeugdzorgprofessionals is dan minder duidelijk. De medewerker regie pleegzorgtaken geeft aan dat een goede samenwerking tussen de jeugdzorgprofessionals nodig is. De inspectie hoorde van pleegouders, die twee pleegkinderen uit verschillende biologische gezinnen hebben, dat zij te maken hebben gehad met zeer veel wisselende pleegzorgwerkers. Het was voor deze pleegouders niet helder waar de verschillende pleegzorgwerkers hen mee konden ondersteunen. Ook een andere pleegouder gaf aan de naam van de huidige pleegzorgwerker niet te weten, mogelijk omdat zij steeds wisselende contactpersonen had.

Verbeterpunt
De inspectie scoort deze verwachting als matig. De taken en verwachtingen richting pleegouders moeten nog verder uitgewerkt en geïmplementeerd worden. Dit speelt met name als er meerdere pleegkinderen met verschillende jeugdzorgprofessionals in een gezin geplaatst zijn.

Begeleiding
De jeugdzorgprofessionals vertellen dat zij elk kwartaal hun caseload bespreken in de wekelijkse casuïstiekbespreking. Elke medewerker is een keer aan de beurt, die brengt zijn hele caseload in. Naar behoefte kunnen medewerkers periodiek overleg hebben met de coördinator over wat zij nodig hebben om hun werk beter te doen. Daarnaast kunnen zij tussendoor altijd een beroep doen op de gedragswetenschapper of een collega. De medewerkers vertellen dat zij voldoende begeleiding en ondersteuning ervaren. Volgens de medewerkers is er sprake van een open cultuur. Zij hebben inspraak bij ZJCN via een participatieraad van medewerkers.

MDO's
Iedere zes weken organiseert de jeugdzorgprofessional een MDO om de voortgang te bespreken. Medewerkers vertellen dat bij het MDO het kind, de ouders, de pleegouders en ketenpartners aansluiten. De inspectie ziet in de dossiers dat de jeugdzorgprofessional een kort verslag schrijft van hetgeen in het MDO besproken is. De inspectie hoort van de medewerkers dat dit verslag niet gedeeld wordt met de overige aanwezigen bij het MDO.

Aandachtspunt
Doordat het verslag van het MDO niet gedeeld wordt met ouders, pleegouders en ketenpartners bestaat het risico dat de afspraken die gemaakt zijn in het MDO niet voor alle betrokkenen helder zijn.

Structurele overlegmomenten
De jeugdzorgprofessionals hebben wekelijks casuïstiekoverleg. Medewerkers vertellen dat het overleg bestaat uit verschillende onderdelen. Het eerste deel gaat over persoonlijke dilemma's en reflecties. Aan de hand van casenotes brengen medewerkers een situatie in en vervolgens krijgen zij tips en tops gericht op hun handelen. De gedragswetenschapper vertelt dat bijvoorbeeld het nemen van een besluit via de opvoedingsboog vaak veel dilemma's met zich meebrengt voor de jeugdzorgprofessionals. Vervolgens volgt de caseloadbespreking, waar updates in lopende gezinnen besproken worden.

De jeugdzorgprofessionals vertellen dat zij een aantal pleegzorgkinderen zeer regelmatig in casuïstiek bespreken, omdat besluiten genomen moeten worden.

Zij nemen besluiten altijd gezamenlijk.

Functioneringsgesprekken.
De medewerkers die de inspectie heeft gesproken vertellen dat zij jaarlijks een evaluatiegesprek en een reflectiegesprek voeren.

3 Eindoordeel en Vervolg

3.1 Eindoordeel

Het eindoordeel van de inspectie luidt dat de kwaliteit van de uitvoering van de pleegzorg door ZJCN matig is.

De inspectie heeft 21 verwachtingen voor verantwoorde jeugdzorg uit het kwaliteitskader getoetst ZJCN voldoet aan 12 van de 21 verwachtingen. Op 6 verwachtingen voldoet ZJCN matig en 3 verwachtingen zijn onvoldoende.

De inspectie oordeelt overwegend of geheel positief over de volgende thema's uit het toetsingskader: de gezinsgerichte aanpak, de rechtspositie van de cliënt en de interne sturing.

De belangrijkste verbeterpunten voor ZJCN liggen op het gebied van verdere ontwikkeling en implementatie van de pleegzorgmethodiek en vervolgens conform de methodiek planmatig en doelgericht handelen. De inspectie constateert dat jeugdzorgprofessionals actief handelen als zij signalen krijgen dat het niet goed gaat met een kind. Verbetering is mogelijk als zij proactief handelen en meer begeleiding bieden aan pleeggezinnen om te voorkomen dat het niet goed gaat en een breakdown volgt. Daarbij is het nodig dat ZJCN systematisch de risico's inschat, zeker ook bij de matching. Tot slot vindt de inspectie het niet acceptabel dat ZJCN niet voor alle medewerkers over een VOG beschikt. Ook bij toezicht in 2021 heeft de inspectie geconstateerd dat de VOG's bij ZJCN niet op orde waren.

3.2 Vervolg

De inspectie verzoekt ZJCN om een verbeterplan op te stellen voor alle in dit rapport genoemde verbeter- en aandachtspunten en dit aan de inspectie toe te sturen. De inspectie zal de uitvoering van de verbeteringen volgen en een hertoets uitvoeren.

Bijlage 1 – Toetsingskader

Verantwoorde zorg		***Verwachtingen inspectie***
1. Uitvoering hulpverlening	Er wordt gewerkt volgens een methodiek	*De methodiek is passend is voor de doelgroep en het doel van de hulp. De methodiek moet zichtbaar zijn in de uitvoering van de hulp. Bijvoorbeeld in het hulpverleningsplan, evaluaties en in het dagprogramma. De doelen waaraan gewerkt wordt sluiten aan bij de hulpvraag van het kind en de hulp wordt tijdig geleverd. Er is sprake van continuïteit in de hulpverlening.* *Professionals zorgen ervoor dat kinderen contact kunnen (onder)houden met hun ouders en hun netwerk.* *Bij pleegzorg verwacht de inspectie dat pleeggezinnen op verantwoorde wijze worden voorbereid, gescreend en begeleid en de matching met het pleegkind zorgvuldig tot stand komt.*
	De zorg is planmatig en doelgericht	
	De zorg wordt geëvalueerd	
	De zorg wordt bij voorkeur dicht bij de leefomgeving van de jongere verleend	

2. Gezinsgerichte aanpak	Ouders worden betrokken bij en aangesproken op de zorg voor hun kinderen Zorg is gericht op perspectief bij/met de ouders	*Om van een gezinsgerichte aanpak te spreken, is het niet alleen van belang dat ouders worden betrokken bij de hulp en dat zij worden aangesproken op de zorg, maar ook dat de inspanningen erop gericht zijn ouders in staat te stellen hun opvoedingsverantwoordelijkheid (weer) te nemen. Dit betekent dat de hulp zich niet alleen richt op het kind, maar ook op het oplossen van de eventuele problemen waarmee ouders te maken hebben. De jeugdzorg hoeft deze hulp niet zelf te leveren, maar heeft wel tot taak ouders te ondersteunen in het vinden van de benodigde hulp en het samenwerken met deze hulpverleners/ondersteuners.*
3. Rechtspositie cliënt	Cliënten kunnen met klachten terecht bij de coördinator of bij de directeur	*Cliënten worden bij de start van de hulpverlening geïnformeerd over de wijze waarop en bij wie klachten kunnen worden geuit. Nieuw in 2018: de regeling is vastgelegd en deze informatie is toegankelijk voor cliënten.* *De instelling onderneemt actie indien kinderen en/of hun ouders aangeven ontevreden te zijn over de aan hen geboden hulp. Nieuw in 2018: cliënten kunnen terecht bij een vertrouwenspersoon die zijn werk onafhankelijk kan verrichten.* *Cliënten moeten ook de mogelijkheid hebben om hun dossier in te zien en inspraak te hebben in de hulpverlening.*

4. Samenwerking ketenpartners	Er wordt samengewerkt met relevante netwerkpartners Relevante informatie wordt uitgewisseld Knelpunten in de samenwerking kunnen worden besproken en er wordt gestreefd naar oplossingen	*De instelling stelt haar professionals in staat om samen te werken met ketenpartners. Er zijn samenwerkingsafspraken met netwerkpartners. Ook de kwaliteit van de samenwerking is van belang. Het gaat hierbij om o.a. informatie uitwisseling, het betrekken van ketenpartners bij de uitvoering van de hulpverlening, een heldere rol- en taakverdeling en het aanpakken van eventuele problemen in de samenwerking.*
Veiligheid		***Verwachtingen inspectie***
5. Risicomanagement	Medewerkers hanteren criteria voor veiligheid Bij beslissingen omtrent kinderen vormt de veiligheid van het kind de eerste overweging	*Het is niet alleen belangrijk dat er criteria voor veiligheid worden gehanteerd, maar ook dat veiligheidsinschattingen op vastgestelde momenten gedaan worden, bijvoorbeeld bij de start van de hulpverlening, bij het inschatten of het verantwoord is om een cliënt op de wachtlijst te plaatsen en bij veranderende omstandigheden. Maar ook in de residentie en pleegzorg, bijvoorbeeld in het geval van bijplaatsing van een kind of om te bepalen of omgang met ouders (z)onder begeleiding mogelijk is.* *Om veiligheidsinschattingen te kunnen maken, is het van belang dat de hulpverlener zicht heeft op hoe het met het kind gaat. Bijvoorbeeld door de jongere ook alleen te zien en afspraken te maken met andere professionals. Als er sprake is van acute onveiligheid, wordt actief opgetreden. Medewerkers zijn toegerust om te gaan met acuut onveilige situaties voor kinderen.*
6. Toezicht op jeugdigen in	De leefomgeving van jeugdigen voldoet aan vastgestelde veiligheidseisen Er is toezicht op de jeugdigen, ook ’s nachts	*Professionals hebben een actueel beeld van de veiligheid van het kind. Nieuw in 2018: De aanbieder zorgt ervoor dat*

residentiële zorg	Er wordt met jeugdigen gesproken over het leefklimaat en de mate waarin ze zich veilig voelen	*medicatie zorgvuldig wordt bewaard en toegediend.* *De professional weet hoe het met de jongere gaat. Er worden afspraken gemaakt met andere professionals (bijvoorbeeld school of naschoolse opvang) om zicht op het kind te houden en geïnformeerd te worden wanneer het minder goed lijkt te gaan. De professional ziet het kind ook alleen.*
7. Omgaan met grensoverschrijdend gedrag (residentie)	Er is beschreven wat grensoverschrijdend gedrag is Er wordt actief gehandeld om grensoverschrijdend gedrag te voorkomen Medewerkers worden geschoold in het signaleren, voorkomen en omgaan met grensoverschrijdend gedrag	*Bij grensoverschrijdend gedrag wordt vooral gedacht aan grensoverschrijdend gedrag tussen kind in een residentiële voorziening. Er zijn ook andere vormen van ongewenst grensoverschrijdend gedrag zoals van een pleegouder richting een pleegkind of van een ouder richting een medewerker. Om dergelijk gedrag te voorkomen of effectief aan te kunnen pakken, is het van belang dat álle professionals weten wat grensoverschrijdend gedrag is en geschoold zijn cq. worden in het signaleren, voorkomen en omgaan ervan. De instelling beschikt over actuele VOG'S van alle personen van 18 jaar en ouder die in het pleeggezin wonen.*
8. Handelwijze bij incidenten (residentie)	Interventies van groepsleiding na een incident zijn gericht op het herstellen van veiligheid van jeugdigen en medewerkers Over incidenten wordt voldoende informatie vastgelegd en geëvalueerd	*Niet alleen in de residentiële voorziening kunnen zich incidenten voordoen, ook in de ambulante hulpverlening, pleegzorg en gezinsvoogdij kan dit het geval zijn. Een voorbeeld is een pleeggezin dat zonder toestemming van de voorziening, met de kinderen verhuist naar het buitenland. Er dient een duidelijke definitie en procedure voor het omgaan met incidenten te zijn. De inspectie kijkt niet zozeer naar de aard van de incidenten, als wel naar het registreren, evalueren en het nemen van verbetermaatregelen door de instelling naar aanleiding van incidenten.*

Voorwaarden		***Verwachtingen inspectie***
9. Deskundigheid personeel	Het personeel beschikt over een combinatie van opleiding en ervaring, die relevant is om de functie conform functiebeschrijving uit te voeren	*Professionals moeten beschikken over een combinatie van opleiding en ervaring, die relevant is om de functie conform functiebeschrijving uit te voeren. De inspectie beoordeelt de deskundigheid in combinatie met interne sturing. Een professional met minder relevante opleiding en ervaring kan vanwege zijn achtergrond geschikt zijn voor de functie mits er sprake is van intensieve inhoudelijke begeleiding ('coaching on the job'). De instelling bieden medewerkers de mogelijkheid kennis en vaardigheden actueel te houden.* *Van belang is dat er continuïteit in de bezetting en sturing is. Ook dient er voldoende capaciteit te zijn. De instelling beschikt over actuele VOG'S van medewerkers die contact hebben met kinderen of hun ouders.*
	Er zijn meerdere disciplines werkzaam	
	Er vindt regelmatig deskundigheidsbevordering plaats	
	Er zijn geen bezwaren op basis van een VOG tegen een medewerker	
10. Interne sturing	Er is een onderscheid in taken en verantwoordelijkheden, en het is voor medewerkers duidelijk wie welke verantwoordelijkheden heeft	*Er zijn afspraken gemaakt en vastgelegd over het onderscheid in taken en verantwoordelijkheden. Duidelijk moet zijn welke besluiten moeten worden getoetst in multidisciplinair verband of door een leidinggevende en deze afspraken moeten worden nageleefd. Professionals krijgen inhoudelijk begeleiding en individuele begeleiding en worden aangesproken op het nakomen van de afspraken. Deze overleg- en sturingsmomenten zijn structureel en gelden voor iedereen. Dit betekent dat ook de meewerkend coördinator begeleiding en sturing dient te krijgen. Nieuwe professionals worden aan de hand van een programma ingewerkt.*
	Medewerkers krijgen inhoudelijk begeleiding en individuele begeleiding	
	Besluiten worden getoetst in multidisciplinair verband	
	Er zijn structurele overleg- en sturingsmomenten	
	Er vinden functioneringsgesprekken plaats	

Bijlage 2 - Verantwoording

De inspectie voerde het toezicht bij de afdeling jeugdzorg van ZJCN aangekondigd uit op 23 en 24 januari 2023. Het toezicht bestond uit de volgende onderdelen:

- een presentatie over Pleegzorg door de medewerker regie pleegzorgtaken en de gedragswetenschapper en een gesprek naar aanleiding van de presentatie met de manager, de coördinator en de teamleider.

Semigestructureerde interviews met:

- de medewerker regie pleegzorgtaken en een gedragswetenschapper;
- vijf jeugdzorgprofessionals;
- twee pleegouders en een pleegkind;
- drie telefonische interviews met pleegouders;

- onderzoek van tien clientdossiers;
- analyse beleidsdocumenten;
- negen ingevulde vragenlijsten van pleegouders;
- opvragen VOG

